sigure de inițiere a școlarilor în marea artă a lecturii pe tot parcursul vieții. Activitățile de lectură bine organizate, petrecute fie în clasă, fie în cadrul activităților extracurriculare, cunosc eficacitate în învățământul primar, fiind un prim pas în stabilirea unei relații de încredere dintre elevi și învățător.

Participarea la concursurile, programele de lectură organizate în școală sau la bibliotecă, la fel, constituie, pentru elevi, un punct forte în dezvoltarea încrederii în sine, în forțele proprii, dar și o activitate eficientă pentru a deveni autodidacti, a se responsabiliza și a se conforma cu regulile, cu lucrul în echipă și cu obstacolele, bineînțeles.

În felul acesta, ajungem la concluzia I. Sadoveanu: „Să nu uite nici dascălii, nici părinții că un copil își capătă experiența vieții și educația pe trei căi: instrucția verbală, observația personală și lectura. Din aceste trei, nu știu dacă nu putem socoti lectura ca aceea care îngăduie copilului să capete numărul cel mai mare de cunoștințe pe calea cea mai scurtă [...]” [Apud 3, p. 19].

Bibliografie

1. CÂRLAN, I.G. Ora de lectură. În: Revista Școala Basarabeană, nr. 2. Chișinău, 1936.
2. GOIA, V. Didactica limbii și literaturii române: pentru gimnaziu și liceu. Cluj-Napoca: Dacia, 2008.

3. NOREL, M. Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar. Brașov, 2010.
4. PAVELESCU, M. Metodica predării limbii și literaturii române. București: Corint, 2010.
5. PÂSLARU, VI. Principiul pozitiv al educației. Chișinău: Civitas, 2003.
6. VIANU, T. Estetica. București: Orizonturi, 2011.

Experiențe privind învățarea la locul de muncă a elevilor din cadrul Colegiului Național de Comerț al ASEM

Work-based learning experiences for students within the National Trade College of ASEM

Elena Movileanu,
director adjunct pentru instruire practică
și producere,
Colegiul Național de Comerț al ASEM,
Chișinău

ORCID: 0000-0003-4664-7865

CZU: 377.3

DOI: 10.46727/jshs.2021.v49.i3.p79-85

Rezumat

Învățarea la locul de muncă le oferă elevilor experiențe de muncă din viața reală, în care pot aplica abilități teoretice și tehnice și asigură dezvoltarea abilităților practice. Articolul prezintă unele experiențe privind învățarea la locul de muncă a elevilor din

cadrul Colegiului Național de Comerț al ASEM.

Cuvintele-cheie: învățare la locul de muncă, competențe profesionale, unitate economică, plan de învățământ, programe de formare profesională.

Abstract

Work-based learning exposes students to real-life work experiences, in which they can apply theoretical and technical skills as well as ensuring the development of practical skills. The article presents some experiences regarding work-based learning of the students from the National College of Commerce of ASEM.

Keywords: work-based learning, professional skills, economic unit, educational plan, vocational training programs.

Dezvoltarea societății umane presupune oameni competenți și competitivi pe piața muncii, care își încep formarea de pe băncile instituțiilor profesional tehnic postsecundar (colegii). Un rol formativ esențial în această perioadă de studii o constituie activitatea practică, parte integrantă a Planului de învățământ la fiecare program de formare profesională, activitate care se desfășoară la entitățile economice, unde ulterior pot fi angajați absolvenții. Un absolvent bine pregătit, un angajat de valoare, un specialist modern posedă competențe profesionale practice în domeniu, pe care începe să le deprindă în timpul stagiilor de

practică, prin învățarea la locul de muncă/practică. Or, oricât de bună ar fi pregătirea teoretică, „practica bate gramatica”.

Scopul lucrării. Scopul prezentului articolul constă în prezentarea experiențelor de formare profesională la locul de muncă a elevilor din Colegiul Național de Comerț al ASEM.

Învățarea la locul de muncă. Centrul European de Dezvoltare și Formare Profesională definește învățarea la locul de muncă (Work-based learning – WBL) drept „dobândire de cunoștințe și abilități prin efectuarea de sarcini – însoțite de reflecție – într-un context profesional, la un loc de muncă sau în cadrul unui furnizor de formare profesională (unități economice)” [1, p. 35].

Această definiție subliniază importanța stagiilor de practică, ce contribuie la perfecționarea experiențelor practice, a competențelor profesionale ale beneficiarilor/elevilor din cadrul unui program de formare profesională.

Programele de formare profesională alese le oferă elevilor oportunități de dezvoltare la locul de muncă, de aceea sunt definite ca „programe care oferă oportunități pentru dobândirea de competențe profesionale necesare pentru ocuparea unui loc de muncă”. Această abordare subliniază complementaritatea și varietatea contextelor și a situațiilor de învățare: „învățarea la locul de muncă este adesea realizată în mod

complementar cu învățarea în școală și se poate desfășura sub diferite forme: stagii de practică, experiență de muncă, mentorat la locul de muncă, instruire în competențe generale legate de un loc de muncă sau instruire largă cu privire la toate aspectele unei industrii” [2, p. 122].

În politicile educaționale europene, dezvoltarea experiențelor practice de formare profesională inițială, în contact direct cu lumea reală a muncii, este denumită generic *învățare la locul de muncă* (Work-based learning – WBL).

În documentele europene din domeniu se definește insistent relevanța formării profesionale a elevilor la locul de muncă (în cadrul unităților economice). Astfel, Comunicatul de la Bruges privind intensificarea cooperării europene în domeniul educației și formării profesionale pe perioada 2011-2020 constată: „Componenta învățării la locul de muncă are o contribuție substanțială la dezvoltarea unei identități profesionale și poate stimula încrederea în sine a persoanelor care, în caz contrar, ar putea să considere că au eșuat” [3, p. 10]. Tot în acest sens, inițiativa emblematică „Tineretul în mișcare” subliniază: „Experiența timpurie la locul de muncă este esențială pentru ca tinerii să-și dezvolte competențele necesare pentru viața profesională. Învățarea la locul de muncă în cadrul unui program de formare reprezintă un instrument puternic de integrare treptată a

tinerilor pe piața forței de muncă” [3, p. 11]. În ansamblul principalelor acțiuni definite în cadrul liniei de acțiune „Dezvoltarea de sisteme educaționale și de formare moderne care să asigure competențe-cheie și excelență”, inițiativa „Tineretul în mișcare” evidențiază „propunerea unui cadru de calitate pentru stagii, inclusiv abordarea obstacolelor juridice și administrative ale stagiilor transnaționale, încurajarea participării formabililor la stagii de practică de calitate, precum și încurajarea întreprinderilor să ofere locuri elevilor pentru stagii și acestea să devină întreprinderi-gazdă” [4, p. 6]. În aceeași ordine de idei, în Concluziile de la Riga (nou set de rezultate pe termen mediu în 2015-2020) se menționează „promovarea învățării la locul de muncă sub toate formele sale, cu accent pe programe de ucenicie, prin implicarea partenerilor sociali, companiilor, furnizorilor de formare profesională, camerelor de comerț și prin stimularea inovării și antreprenoriatului” [5, p. 10].

Astfel, aspectele-cheie extrase din politicile europene și recomandările adresate statelor membre, referitoare la învățarea la locul de muncă, scot în evidență:

- rolul esențial al dezvoltării identității personale al celor care se formează profesional și al stimulării încrederii în sine a lor, cu scopul să nu se considere că au eșuat;
- importanța experienței timpurii la un loc de muncă în formarea competențelor

necesare pentru viața profesională și dezvoltarea ulterioară a carierei și contribuția ei la facilitarea tranziției de la învățare la un loc de muncă;

- învățarea la locul de practică – parte integrantă a întregului sistem de educație și de formare profesională și a accesului la învățarea pe tot parcursul vieții.

Astfel, este inestimabilă importanța unui cadru de calitate pentru stagiile de practică, sprijinirea accesului la stagii de calitate prin următoarele activități:

- încurajarea unităților economice să ofere locuri pentru stagii și să devină bune întreprinderi-gazdă (de exemplu, prin etichete de calitate sau premii);

- încheierea acordurilor între partenerii sociali, ca parte a politicii de responsabilitate socială a unităților economice.

Programele de formare profesională din Colegiul Național de Comerț al ASEM, șase la număr, acreditate în anul 2021, conform Ordinului Ministrului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr. 498 din 19 mai 2021 [6], le oferă beneficiarilor posibilitatea formării în calitate de contabili (Contabilitate), agent comercial (Comerț), tehnician merceolog (Merceologie), tehnolog în alimentația publică (Tehnologia alimentației publice), agent de turism (Turism) și recepționar unitate de cazare (Organizarea serviciilor în hoteluri și complexe turistice).

Actualele planuri de învățământ pentru fiecare program de formare profesională reflectă importanța stagiilor de practică, care sunt esențiale ca pondere și ca valoare pentru formarea tinerilor specialiști. Eficiența lor este dictată și de faptul că se desfășoară preponderent în cadrul unităților economice (Tabelul 1.).

Tabelul 1. Ponderea stagiilor de practică în cadrul programelor de formare profesională din cadrul Colegiului Național de Comerț al ASEM

Nr. crt.	Programul de formare profesională	Stagii de practică prevăzute în Planul de învățământ		Stagii de practică ce se realizează în cadrul unităților economice	
		nr. de stagii	nr. de ore	nr. de stagii	nr. de ore
1.	Contabilitate	4	630	2	360
2.	Merceologie	4	600	3	480
3.	Comerț	4	600	3	480
4.	Tehnologia alimentației publice	4	600	3	480
5.	Turism	4	600	3	480
6.	Organizarea serviciilor în hoteluri și complexe turistice	4	600	3	480

În scopul îndeplinirii Planurilor de învățământ și pentru o bună pregătire a discipolilor pentru piața muncii în domeniul de formare solicitat, instituția identifică entități economice deschise pentru pregătirea tinerilor.

Parteneriatele educaționale cu agenții economici au un rol definitoriu în formarea profesională a elevilor. Or, unitățile economice oferă mediul propice, favorabil pentru ca tinerii să aplice în practică și să-și perfecționeze competențele dobândite pe parcursul instruirii teoretice în colegiu.

În acest sens, parteneriatul educațional ca acțiune educativă comună a doi parteneri esențiali contribuie, în esență, prin interacțiuni constructive, comunicare eficientă, și la dezvoltarea societății, din perspectiva asigurării mediului economic cu specialiști pregătiți temeinic teoretic și practic.

Colaborarea educațională, instructiv-practică mai presupune cerințe și opțiuni unice, decizii și acțiuni educative consolidate, subordonate actului de dezvoltare a personalității elevilor, asigurându-le acestora realizarea autonomiei personale, prin valorizarea socială și profesională.

Astfel, misiunea de stabilire a parteneriatelor cu agenții economici, în scopul validării competențelor dobândite de elevi pe parcursul instruirii teoretice în cadrul instituției, este prioritară și complexă, deoarece formarea abilităților și competențelor practice ale elevului se pot realiza exclusiv în cadrul entităților economice – cel mai propice mediu de dezvoltare în domeniul calificării solicitate. În acest scop primordial, s-au semnat peste 70 de convenții-cadru de colaborare dintre Colegiul Național de Comerț al ASEM și diverse unități economice, convenții care prevăd inclusiv desfășurarea stagiului de practică al elevilor cu ulterioara posibilitate de angajare.

Cele mai relevante experiențe de colaborare cu unitățile economice sunt prezentate în tabelul 2.

Tabelul 2. Experiențe în procesul de formare a elevilor la locul de muncă în cadrul unităților economice

Unitatea economică	Experiențe în procesul de formare la locul de muncă
„Moldretail Group” SRL	<p>Elevii de la programele de formare profesională Merceologie, Tehnologia alimentației publice și Comerț, în cadrul stagiilor de practică, și-au consolidat cunoștințele teoretice însușite, și-au dezvoltat deprinderile metodice și organizatorice și au avut oportunitatea de a se implica direct în realizarea diferitor procese, aprofundându-și orizontul profesional.</p> <p>Totodată, în pofida crizei epidemiologice din țară, stagiile de practică realizate în cadrul rețelei de magazine au contribuit la aprofundarea cunoștințelor teoretice acumulate de către elevi pe parcursul anilor de studii, la socializarea lor profesională și la formarea experienței profesionale.</p> <p>Stagiile s-au desfășurat regulamente, în condiții optime, elevii fiind îndrumați de un conducător pentru stagiul de practică selectat dintre salariați, care a coordonat activitatea elevilor la entitate pe toată perioada practicii. Compania a organizat și a asigurat condiții corespunzătoare pentru desfășurarea eficientă a stagiului de practică, în corespundere cu curriculumul, punându-le elevilor la dispoziție toate mijloacele necesare pentru dobândirea competențelor prestabile, ținându-se cont și de situația epidemiologică din țară. Elevii s-au implicat activ în toate procesele aferente subdiviziunii unității economice, realizând obiectivele preconizate.</p> <p>Competențele profesionale dobândite de către elevi constituie un pilon esențial în activitatea lor ulterioară.</p>
„Panda TUR” SRL	<p>Parteneriatul încheiat între CNC al ASEM și „Panda TUR” SRL reprezintă un acord reciproc avantajos, deoarece, de la bun început, a presupus identificarea și pregătirea eventualilor angajați în structurile economice de stat și individuale, completarea lipsei de cadre din mai multe agenții. Și colegiul este beneficiar, având posibilitatea de a pregăti stagiarii din punct de vedere practic, de a realiza dezvoltarea abilităților lor profesionale și cunoașterea mai bună de către ei a viitoarei calificări. Grație colaborării reciproc avantajoase a angajaților de la „Panda TUR” SRL și a elevilor, pregătirea tinerilor specialiști se adaptează la cerințele realității economice din țară și la domeniul lor profesional de activitate în cadrul agențiilor de turism. Așadar, în cadrul agenției de turism „Panda TUR” SRL viitorii specialiști cu studii profesionale tehnice și-au dezvoltat un spectru complex de competențe necesare în activitatea ulterioară, de sine stătătoare, ca viitori angajați în domeniul turismului.</p>
„Fourchette”	<p>O componentă esențială în dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor din Colegiul Național de Comerț al ASEM o constituie implicarea acestora în aplicarea practică a cunoștințelor teoretice acumulate. Astfel, entitatea economică „Fourchette” a contribuit la dobândirea de către elevii-stagiari a abilităților practice; datorită profesionalismului și implicării competente și directe a specialiștilor din cadrul întreprinderii, „Fourchette” a creat condiții favorabile de integrare rapidă a elevilor în activitatea practică, chiar și în timp de epidemie. Acest parteneriat a permis valorificarea multiplelor posibilități de încadrare a elevilor în câmpul muncii în diverse subdiviziuni din entitate.</p>
„PrimTravel Agency” SRL	<p>Stagiile de practică la entitate, colaborarea eficientă și reală cu agenția de turism a scos în evidență interesul sporit al elevilor în procesul de cunoaștere, implicare și dezvoltare a aptitudinilor profesionale în activitatea turistică.</p> <p>Performanțele obținute de elevi pe parcursul efectuării practicii tehnologice și a stagiului de practică ce precedă proba de absolvire sunt direct proporționale cu implicarea lor directă în diverse activități turistice desfășurate în cadrul unității economice, la diverse seminare și conferințe, în timpul studiului aprofundat al destinațiilor de top, promovate pe piața turistică autohtonă.</p>
„Pro BIZNET” SRL	<p>În baza convenției încheiate între Colegiul Național de Comerț și SRL „Pro BIZNET” SRL - Centrul de Susținere a Bussinesului, au fost încadrate în practică opt persoane. Elevii au fost selectați în mod special de la programul de formare profesională Contabilitate, întrucât întreprinderea prestează servicii de contabilitate și consultanță financiară. Pe parcursul acestei practici, elevii au reușit să demonstreze cunoștințe teoretice profunde și să le aplice în practică. Elevii au fost expuși la diverse provocări, care le-au oferit posibilitatea de a căpăta o experiență utilă pentru formarea lor profesională. Astăzi, opt elevi sunt încadrați în funcție de contabil la locul de practică „Pro BIZNET” SRL.</p> <p>Putem remarca că doar într-un tandem educațional real și eficient – Colegiul Național de Comerț și „Pro BIZNET” SRL – pot fi create condiții favorabile pentru formarea profesională a tinerilor specialiști, care, datorită competențelor și perseverenței manifestate, au reușit să devină angajați ai unei entități prestigioase și să obțină o funcție extrem de responsabilă – cea de contabil.</p>

Lucrarea de față a fost elaborată în baza analizei bunelor practici de organizare a

stagiilor de practică ale elevilor din Colegiul Național de Comerț al ASEM, a colaborării reale cu entitățile economice gazde ale instruirii practice a elevilor și a experienței de formare a competențelor profesionale ale elevilor din instituție în cadrul unităților economice. Drept exemplu în favoarea afirmațiilor enunțate mai sus sunt convențiile-cadru de colaborare, în special cu „Moldretail Group” SRL, „Panda TUR” SRL, „Fourchette”, „Prim Travel Agency” SRL, „Pro BIZNET” SRL și rezultatele elevilor de la stagiile de practică.

Administrația Colegiului Național de Comerț al ASEM își exprimă sentimentul de grațitudine față de reprezentanții unităților economice care contribuie la desfășurarea stagiilor de practică ale elevilor și, implicit, la creșterea profesională a tinerilor specialiști în domeniul de formare profesională solicitat.

Concluzii

Se consideră că un program de practică face mai mult decât o tonă de teorie. Indiscutabil, este adevărat. Un tânăr care a acumulat în anii de studii cunoștințe teoretice își dezvoltă cu adevărat competențele profesionale în timpul practicii la entități concrete, exersând sarcini concrete.

Elevii din Colegiul Național de Comerț al ASEM beneficiază de entități economice deschise, cu specialiști practicieni competenți, și astfel își perfecționează dexteritățile profesionale, deoarece au

oportunitatea reală să simuleze sarcinile concrete ale viitorului post de lucru și realizează obiectivele stabilite pentru a deveni buni specialiști în domeniul studiat.

În opinia mea, stabilirea relațiilor de parteneriat cu entitățile economice pentru formarea profesională a elevilor va deveni o prioritate pentru instituție. Acest obiectiv devine stringent mai ales astăzi, în condițiile crizei epidemiologice de Covid-19.

Bibliografie

1. CEDEFOP (2015). Stronger VET for better lives: Cedefop's monitoring report on vocational education and training policies 2010-14.

https://www.cedefop.europa.eu/files/3067_en.pdf (vizitat la 05.05.2021).

2. NCVER (2013). NAIDU, R., STANWICK, J. & FRAZER, K. 2013 (eds.). Glossary of VET: Updated September 2013. National Centre for Vocational Education Research (NCVER), Adelaide, Australia.

3. A new impetus for European cooperation in Vocational Education and Training to support the Europe 2020 strategy. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels, 9.6.2010. COM (2010) 296 final.

4. Comisia Europeană (2010 b). Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și

Social European și Comitetul Regiunilor: Tineretul în mișcare (...) Bruxelles, 15.9.2010: COM (2010) 477 final, p. 5. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0477&from=RO> (vizitat la 05.05.2021).

5. Raport comun pentru 2015 al Consiliului și al Comisiei privind punerea în aplicare a Cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (ET 2020). Noi priorități pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XG1215\(02\)&from=LT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XG1215(02)&from=LT) (vizitat la 05.05.2021).

6. Ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova nr. 498 din 19 mai 2021 cu privire la acreditarea programelor de studii profesionale tehnice. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126412&lang=ro (vizitat la 11.08.2021).

7. Cadrul de referință al curriculumului pentru învățământul profesional tehnic/Ministerul Educației al Republicii Moldova; grupul de lucru: Gremalschi Anatol, Dandara Otilia et al. LED Moldova. https://mecc.gov.md/sites/default/files/maket-a-curriculum_36pages_1.pdf (vizitat la 11.08.2021).

8. Regulamentul privind organizarea și desfășurarea stagiilor de practică în învățământul profesional tehnic postsecundar

și postsecundar nonterțiar, aprobat prin Ordinul Ministrului Educației nr. 1086/2016. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ome_nr.1086_din_29.12.2016.pdf (vizitat la 1.08.2021).